

יב:

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

עין משפט
ני מצוה

מסורת הש"ס

(א) (לעיל יא: לקמן טו, טז)
(ב) (לקמן טז, טז) (א) לקמן טז:
(ד) ד"ק קומ. כגל מנעם טו:
הק קומ: (ט) ד"ק קומ:
(ס) (לקמן טז: וי"ג)
(ז) (עין חזק ימות ט: ד"ה)
ד"ה ד"ק מ"ו:
(ח) (לקמן טז: ט) (מנעם טו:
וי"ג) (מ"ש מנעם טו:
מנעם טז: ע"ג)
(ט) (עין טז: טז)

גליון הש"ס

ג"מ. הא דרב הונא ור"י
דשמואל ר"ה. עין גומא ט'
ע"ב מ"ה"ה ד"ה ד"ב:

מובק רש"י

הנשא את האשה.
בחוקה כחלה. וי"ג ט"ז.
היא אומרת משארשתני
באשתי. וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
(לקמן טו: טז) לא מנעם טז:
ח"ק. שחטא פהמה. א"ל.
הענין מן ע"ה חוקה. ולא
הוא. וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
הוא. וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
על חוקה. על קודם לן.
וה"ו וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
ע"ה. ור"ב בחזקת רב. וי"ג ט"ז.
אמר. פטור. וי"ג ט"ז.
דלמא. עין יודע. וי"ג ט"ז.
ל"ט. ד"ה ע"ה. שחטא פהמה.
ד"ה ט"ז. וי"ג ט"ז.
ל"ט. ד"ה ט"ז. וי"ג ט"ז.
ל"ט. ד"ה ט"ז. וי"ג ט"ז.

תוספות ר"ד

חוקה דגוסא ופסקין סמוכא
מחוקה מריה וי"ג ט"ז.
משמיה דשמואל דחכמי
פלגי על סמוכא אמרי
המעה ולמירא דחלבה
חכמיים דהא חכמיים
איפקא הלכתא וי"ג ט"ז.
דשמואל ארשמואל י"ג ט"ז.
ק' וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
דגוסא ואפיק סמוכא מחוקה
מריה וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
שכבר הבעל בחיוב ועומר
בכחובת אשה ושטר כחובה
עליו והוא בא ספק לטור
א"כ מה שהיא מחויב
ועומר בו התם ודאי א"כ
אוקי אחרת דשמואל א"כ
סמוכא מיני דבעל כ"י הכ"י
דדור משפיע ב"ה שפיקא
ר"י א"כ פלגי עליו ולא
פסקי סמוכא מחוקה מריה
אלא הכא דשמואל ליתא
סמוכא ליתא קודם לכן
(ואפילו וי"ג ט"ז) בא לטור
עצמו (שארטן) שנעמד
הניק בחוקה הניק וי"ג ט"ז.
סמוכא פטור אלא זה ה"ה
כעשירי יב"א עליו ספק
ויכין שעשכ"י רוצה לחול
עליו מודה ר"ג דשפיקא
לא מחייבין ליה ואצ"י
שיש לחובע חוקה דגוסא
אלא אמרי המעה ר"י ק'
דשמואל ארשמואל אימתי
מנה לי בידך והלא אמר א"כ
ר"ה ור"י אמרי חייב ר"י ור"י
אמרי פטור מילתא ר"י ור"י
אמרי חייב ב"ה ושטא ב"ה
עדיף ר"י ור"י אמרי פטור
אוקי סמוכא בחוקה מריה פ'
ר"י מ"שכ"י ל' שבעת
ד"ה ט"ז. וי"ג ט"ז.
שחייב לו ופטור: ליבא ר"ה
ר"י דאמר כ"ג ר"י ור"י
דאמר כ"י וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
נ"י אשה אומרת ב"ה ובעל
אמר שפא אמר ל"ה א"כ
דאמר אפילו ל"ה ע"כ לא
קאמר ר"י בהא אלא משום
דא"ל אוקי איתא אוחוקה
פ"י מספקא לשתת ארוסין
א בחולה וזה ו"י ט"ז.

דמולוי כהו. באלמנות. קלות בעיניה להולין מפני שמתובת
מועטת חקיהו לכו מחלק דגנאי היה להן. ואע"פ שאלמנות ישראל נמי
מתובת מנה מיהו כהניש טפי וגנאי להם גירושין נעמיין
יותר מישאל: **מתני'** נאנסה כרי סלקא דתתך משום דכרי
ושמא ע"ה עדיף: **והו** כ"י **מוחק**.
שנבעלה עד שלא תתארס והטעמו:
גב' חייב. לשלם: **פטור**. מלשלם.
ומכל מקום משעביץ ליה שזעמ
היפת שן הוא דכריו שפטי יודע
שהוא חייב לו: **וכן** הוא. כלומר
מיוחס הוא: **אף** בראשונה. גבי
חגיגת כחובה: **א** [אוקי] כחובה
אחוקה אחוקה **מוחק** הבעל ה"ג גבי
מנה לי בידך **איכא** למימר נמי אוקי
מונע ממונע **מוחק** מריה ופטור:
אלא דאיכא **מונע**. ענין משארשתני
נאנסתי וכגון היא אומרת מוכח ע"ה
אזי דלמתיין מנו דלי בעיל טענה
משארשתני נאנסתי **הוה** טענה
מוכח ע"ה **מונע** מעלייתא מהך כגון גבי
דלג פסלה נפשה מכהונה וקאמרה
נאנסתי [משארשתני] וקא מיפסלה
נפשה דלשת ישראל שנאנסה אסורה
לכך ש"מ קושטא קאמרה וי"ג ט"ז היא
אומרת מוכח ע"ה אזי **לי** בעיל אכרה
מוכח ע"ה אזי מחוקך וי"ג ט"ז היא
מחוקך וקא אמרה מוכח ע"ה אזי
קודם לכן ואין לי אלא מנה: **אלא**
הכא. גבי א"כ טועם מאי מנו א"כ
דלמניה הלך אוקי ממונע **מוחק**
מריה: **אוקמה** אחוקה. מספקא
לן אשתא ארוסין א' בחולה ואי
ושמעוד לה להנאנסת אי בעולה
הוא העמד אשה על חוקה ובמלה
גולה וכן השמא הוא דלמניה
אמר ארוסין: **מאי** מוקא איש ליה
לפאי. מונע דנומיה אחוקה לגבות
הלך ז"ל נטר מוקה דלמנונא:
דל"כ

של עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים
נאנסת ולאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל ואמר ליה רב
שמואל בר יהודה לרב יהודה **שינא** אמרת לן משמיה דשמואל הלכה
כרבן גמליאל אף בראשונה מאי אף בראשונה אע"ה דאיכא למימר אוקי
במונע בחוקה מריה אמר רבן גמליאל ברי עדיף לימא רב יהודה ורב
הונא דאמרי כ"ג ורב נחמן ורבי יוחנן דאמרי כרבי יהושע אמר לך רב
נחמן אנא דאמרי אפילו כרבן גמליאל עד כאן לא קאמר ר"ג התם אלא
דאיכא מנו אבל הכא מאי מנו איכא אי נמי עד כאן לא קאמר רבן
גמליאל התם אלא דאמריין אוקמה אחוקה אבל הכא מאי חוקה אית ליה
להאי הכי נמי מסתברא כדקא משניין דרב נחמן הוא דאמר כ"ג
דא"ה

ויכול ליבעט משלם דרב יהודה גופיה אית ליה גריש הפרה (כ"ק מו. ו) וי"ג ט"ז ניקא אומר צרי ומיקא אומר שמה המעה ואין
לומר דרב יהודה כסומכוס דרב ממון המוטל כספק חולקין ולא אולי נטר חוקה ממון ולהכי כ"י איכא צרי ושמה טוטל הכל והמה
קדאמר אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סמוכוס אלל חכמים אומרים זה כלל גדול דין כ"י א"כ צרי דרבנן קאמר וליה לא סבירא
ליה דהסא (כ"ג ט"ז ד"ג) משמע דסבר כרבנן גבי מוכר שור לחניו ומנאל נגמון ועוד דמנן כפרק השולח (כ"ג ט"ז) וי"ג ט"ז המנאליל אומר
שאלה מהה ויהא אומר איני יודע חייב וקאמר בגמרא לימא תיהי מייבא דרב נחמן ור' יוחנן ומאי קושיא הא ע"כ ממתי כסומכוס
אפי' לרב יהודה דרבנן מודה רב יהודה דפטור ורב נחמן ורבי יוחנן ע"כ כרבנן דלסומכוס ללל הפחות חולקין אלל אי פלגינא אליבא
דרבנן ולסומכוס לעולם חולקין אפי' צרי ושמה פריך שפיר ממתי דרבנן אחי' דלסומכוס חולקין וי"ל דהסא צרי גרוע ושמה טוב
דלפי שהמויק לא היה שם טוען זה צרי ושמה דמיק טוב דלא הוה ליה למיעד אלל מנה לי בידך הכרי טוב והשמא גרוע דהוה ליה
ליעד א"כ חייב א"כ למו אלל קאמר דען למימר הכא הא דרב יהודה דשמואל היא דספק כרבן גמליאל והמה צרי גרוע ושמה טוב
שהבעל אינו יודע מנו בעולה ושהן כן מיקש דשמואל אשמואל דפ' הפרה (כ"ק מו. ו) וי"ג ט"ז לומר ד"מ למימר ולטעמין ועוד ש'
לומר דסוגיא דהכא סבירא דזה כלל גדול דין לא לניקא אומר צרי ומיקא אומר שמה אלל כדקאמר התם אי נמי לבי הא וקשה זה על
דלפיו לפי אי נמי דהסא לא אחי שפיר דהא בסוף המנין (ש"ס ד"ה ל: ו) אית לכו לרבנן כדרי' דלפי' ניקא אומר צרי כ"י ושמואל
סובר כרבנן דמנין דהמוכר שור לחניו: **אלא** דאיכא מנו. היא שנייה לא אחי אלל לא נחמן דל' יוחנן כשהיה דמוכח ע"ה ליכא מנו
דמונע למן הקשה ה"ה עיקב מקורב"ל אחי ע"כ הא דרב יהודה דשמואל היא דלי כרבנן דשמואל פטור חקיהו ליה ממתינותי דהשולח (כ"ג ט"ז) וי"ג ט"ז:
המשאליל אומר שאלה מהה ויהא אומר איני יודע חייב דלשמואל ליכא לשנוי דמשמי לרב נחמן ולרבי יוחנן כגון שיש עסק שבעה ביניה ומתוך
שפטי יכול ליבעט משלם דשמואל אית ליה כדרי' כ"י כל הנשענין (שעש"ט ד"ה מו. ו) וי"ג ט"ז דמורה שבעה לפיני ולא משלם וי"ל דלכא למימר לעולם
מנה לי בידך והלא אומר איני יודע לשמואל פטור ומיקא שמואל ממתי' דהשולח כשיש עסק שבעה וכהוא מנה דלית ליה מתוך שפטי
יכול ליבעט משלם והוא סבר כדריך מנה דפלגותא דמנאי היא צברק כל הנשענין (ש"ס). וי"ג ט"ז דאמר מ"ה ב"מ ט"ז: סדי' ר"ה וי"ג ט"ז:

בין רחוק דמולוי בהו. פירש בקונטרס שהיו קלות בעיניהו
להולין לפי שהיה כחובתן מועטת וקשה דמעיקרא נמי
היו ידעי שקלות בעיניהו להולין כיון דמנה חשיב דבר מועט וגרלה
לר"י פירש דמולוי זהו שמקל בני אלס היו נמנעי מלנוסאס לפי
שהיו קלות בעיניהו שאין לה כחובה
אלא קיעת ממה שיש לה לבחולה
ומקויה לה מחלק מיון דמיו דפרשי
מייניה לגמרי והיו קופליס קודם
על נמולת ישראל ולא היה שום אלס
קופץ עליהם שהדרינו למילמיהו
היינו דנקע מעיקרא מולוי שהיו
נמנעיס ולא לגמרי פורטיס ובמר
הכי נקע ופרשי: **ס"ב** דין של
כהנים היו גובין כ"י ולא סיהו בידם
א"ע"פ שלל כנב גלשון
תוספת אלל ארבע מאות דמיו ליני
וקא ס"ד דלא תגבה דלא חו ובלשון
תוספת לא כנב קא שמעע לן דמנע
טוב מחד הוא ורלוי להיות כהונה
ובמספרות המיוחסות וי"ג ט"ז לומר
דמיו לי ופאי' לא כנב לה כחובה
גובה ארבע מאות כמנאי כ"ד כנו
בגנות ישראל מחמיס דמקנה גמורה
היא: **והוא** אומר **א"כ** ב"י כ"י.
אע"ג דכסוף אומרי (כ"ק ד"ה ל: ו) וי"ג ט"ז
דיק מדמתי לא י' דמייני ככרי
הכא דליכא למיעט קמני לא י' אע"ג
דלמייני כשמה: **מנה** י' בידך והלא
אומר איני יודע. פי' איני יודע א"כ
היומני מעולם אלל הלמתי ואינו
יודע א"כ פרעמין מן כדרי' כהגול
כח"ה (ש"ס ק"ה) דמייני: **רב** הונא
ורב יהודה אמרי חייב. לכאורה נראה
דליה לא דרי' אלא דלמר מתוך
שפטי יכול ליבעט משלם דעמיה
ד'י אלל משום דלרי' (שעש"ט ד"ה מו. ו)
שבעה ה' מהיה בין מניס ולא בין
שני הורשין כגון אלל מנה לאכא צרי
בדין ואמר חמין ידענא ומשמין לא
ידענא ואכזה כ"ג' מתוך שפטי יכול
ליבעט משלם ואי מנה לי בידך והלא
אומר איני יודע חייב אין כלל שבעה
דלפי' הוא אומר אין יודע ככל חייב
ומינה דכפרק י"ט וחולין (כ"ג ד"ה
ק"ה). וי"ג ט"ז מנה זה אחי משמע
דלפי' אית ליה מנה לי בידך והלא
אומר איני יודע חייב וי"ג ט"ז חוקה
הכמים (ש"ס ל: ו) וי"ג ט"ז דלית
ליה לר' אלל וי"ל דלפי' למ"ד
חייב איכא למירש שבעה ה' מהיה
בין שניס ולא בין הורשין דשניס
לא ידעי אלל שער אחד מעיד שאחד
חייב לחניו מנה דכאמיה מתוך שפטי
יכול ליבעט משלם דרב יהודה גופיה אית ליה גריש הפרה (כ"ק מו. ו) וי"ג ט"ז ניקא אומר צרי ומיקא אומר שמה המעה ואין
לומר דרב יהודה כסומכוס דרב ממון המוטל כספק חולקין ולא אולי נטר חוקה ממון ולהכי כ"י איכא צרי ושמה טוטל הכל והמה
קדאמר אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סמוכוס אלל חכמים אומרים זה כלל גדול דין כ"י א"כ צרי דרבנן קאמר וליה לא סבירא
ליה דהסא (כ"ג ט"ז ד"ג) משמע דסבר כרבנן גבי מוכר שור לחניו ומנאל נגמון ועוד דמנן כפרק השולח (כ"ג ט"ז) וי"ג ט"ז המנאליל אומר
שאלה מהה ויהא אומר איני יודע חייב וקאמר בגמרא לימא תיהי מייבא דרב נחמן ור' יוחנן ומאי קושיא הא ע"כ ממתי כסומכוס
אפי' לרב יהודה דרבנן מודה רב יהודה דפטור ורב נחמן ורבי יוחנן ע"כ כרבנן דלסומכוס ללל הפחות חולקין אלל אי פלגינא אליבא
דרבנן ולסומכוס לעולם חולקין אפי' צרי ושמה פריך שפיר ממתי דרבנן אחי' דלסומכוס חולקין וי"ל דהסא צרי גרוע ושמה טוב
דלפי שהמויק לא היה שם טוען זה צרי ושמה דמיק טוב דלא הוה ליה למיעד אלל מנה לי בידך הכרי טוב והשמא גרוע דהוה ליה
ליעד א"כ חייב א"כ למו אלל קאמר דען למימר הכא הא דרב יהודה דשמואל היא דספק כרבן גמליאל והמה צרי גרוע ושמה טוב
שהבעל אינו יודע מנו בעולה ושהן כן מיקש דשמואל אשמואל דפ' הפרה (כ"ק מו. ו) וי"ג ט"ז לומר ד"מ למימר ולטעמין ועוד ש'
לומר דסוגיא דהכא סבירא דזה כלל גדול דין לא לניקא אומר צרי ומיקא אומר שמה אלל כדקאמר התם אי נמי לבי הא וקשה זה על
דלפיו לפי אי נמי דהסא לא אחי שפיר דהא בסוף המנין (ש"ס ד"ה ל: ו) אית לכו לרבנן כדרי' דלפי' ניקא אומר צרי כ"י ושמואל
סובר כרבנן דמנין דהמוכר שור לחניו: **אלא** דאיכא מנו. היא שנייה לא אחי אלל לא נחמן דל' יוחנן כשהיה דמוכח ע"ה ליכא מנו
דמונע למן הקשה ה"ה עיקב מקורב"ל אחי ע"כ הא דרב יהודה דשמואל היא דלי כרבנן דשמואל פטור חקיהו ליה ממתינותי דהשולח (כ"ג ט"ז) וי"ג ט"ז:
המשאליל אומר שאלה מהה ויהא אומר איני יודע חייב דלשמואל ליכא לשנוי דמשמי לרב נחמן ולרבי יוחנן כגון שיש עסק שבעה ביניה ומתוך
שפטי יכול ליבעט משלם דשמואל אית ליה כדרי' כ"י כל הנשענין (שעש"ט ד"ה מו. ו) וי"ג ט"ז דמורה שבעה לפיני ולא משלם וי"ל דלכא למימר לעולם
מנה לי בידך והלא אומר איני יודע לשמואל פטור ומיקא שמואל ממתי' דהשולח כשיש עסק שבעה וכהוא מנה דלית ליה מתוך שפטי
יכול ליבעט משלם והוא סבר כדריך מנה דפלגותא דמנאי היא צברק כל הנשענין (ש"ס). וי"ג ט"ז דאמר מ"ה ב"מ ט"ז: סדי' ר"ה וי"ג ט"ז:

תוספות ר"ד

כ"ד כהנים וכו'. אמר
רב יהודה לא כ"ד של
כהנים כלבד אמר אלא
היינו משפחות המיוחסות
כשישאלו אם רצו לעשות
כדרך כהנים עושין עושין
ולא אמרי דמיו בעיניס
חיק המנין: **מתני'** הונא
היא האשה ולא מצא
לה בתולים היא אומרת
משארשתני נאנסתי ומסתמא
שדן ורוא אומר לא כי
אלא עד שלא אשתין והיה
מקויה מלק טעמא ר"ג ור"י
אמרי נאנסת ר"י אומר
לא פהא אנו חייב אלא
היה ר"ה בחוקה בעולה עד
שלא תתארס והטעם ר"ה
שחייב ר"ה לרבייה היא
אומרת וכו' סמא מוכח
שיש בחובה לארסות ושבעה
שארסות נחתי' כחובתה
במנאי כ"ד מ"ה קאמרה ליה
היה דמקויה שבעלה היה
מייבא ליה ובעיני שפוטא
לא הפסידה שבערה דאי
אמרת א"כ כחובה לארסות
עד שיפנה ואת כבר
בעלה קודם הנשואין ארובה
אמר הבעל לאשה נסתמא
שדן שהפסדה בחולין ובעת
הנשואין בעולה הית א"י
טעמא דא"כ משום דיש כחובה
לארסות ומשום אירוסין
נחתי' ליה: והוא אומר
ל"ה וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
כלום דהכי אוקמה רבא
למיה מקח שעות לנמר
משמע כחובה בחוקה בחולה
ונמנעא בעולה א"כ ל"ה
ר"י ור"י אומרים נאנסת
פי' ודאי לבעלה מותרת
אם היה ישראל א"כ הפאי'
דאמין לליל שבעל נאנס
אמרה עליו וי"ג ט"ז ככרי
ל"ה ור"ה אומר פתח פתוח
מנאי והיא וי"ג ט"ז.
ע"כ אלא פתח פתוח
ויכחשה ליה התם בעל
נאנס לאוסרה עליו דרשייה
אופשיה חתיכה דארסא
אלל הפאי' דאיהו טענה כ"י
ובעל שמה מותרת היא לו
שהיה נאנסת בכל תן לילול
כחובתה וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
ל"ה: וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
פלגי דר"ג סבר אוקי איתא
אוחוקה בחוקה דגוסא וי"ג ט"ז.
קיימא ומספקא לא מספקין
למחוקה וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
סמוכא בחוקה מריה וי"ג ט"ז.
ספקא לן מספקין סמוכא
ע"כ שחייב אומר לרבייה מ'
אולי בתר חוקה דגוסא וי"ג ט"ז.
אולי בתר חוקה דמנין:
ואמרי לקמן דהכא אולי
ר"י בתר חוקה דגוסא וי"ג ט"ז.
ככרי ושפא דאיהו טענה כ"י
ודבעל שמה התם אולי ר"ג
בתר חוקה דגוסא ומספקין
סמוכא מחוקה מריה אבל
נאנסת ושפא מודה ר"י וי"ג ט"ז.
אולי בתר חוקה דגוסא אלא
בתר חוקה דמנין והמעה ה':
א"כ אולי הלכה כ"ג וי"ג ט"ז.
קשיא הכי ספק שמואל
הלכה כ"ג ור"י ור"י חייב מריה
דגוסא מספקין סמוכא מחוקה
מרי' והתן כ"ג שור ששנא
אל תהיה תמנע עובדי
כדיהו אוקי יודע אם עד שלא
לידה נגלה ואם שפולדי
נגמא מנעו יצ"י נוק לפי'
ורבי נוק ללד דאמרי' עלה
במסא א"כ י' ור"י סמוכוס דאמר מן המוטל כספק חולקין אבל חכמים אומרים זה כלל גדול דין כ"י א"כ צרי ושמה טוטל הכל והמה
לימיר לו כלל גדול בין ואפילו בין אומר ב"ה ומיקא אומר שמה א"כ חוקה דגוסא וי"ג ט"ז. וי"ג ט"ז.
פיה אוחוקה אומר סמוכא מריה שבעה נגידה וסתמא נגידה תהי' חייב ליתן לו חצי נוק ולמייני א"כ חוקה דמנין
וכני דאית לניק חוקה דגוסא פלגי ר"ג דאולי בתר חוקה דגוסא ומספקין סמוכא מריה ובשלא אסת"י א"כ פלגי ר"ג סמוכא
דחיל שמה ושפא מריה אמרי' לקמן דשפא ושפא לא אולי ר"ג בתר חוקה דגוסא אלא סבר המעה אלא במסא דאמרי' ואפילו
בתר אומר ב"ה ומיקא אומר אמרי' המעה והא כהא מילתא פלגי ר"ג דהיא דהכיב אומר ב"ה ותמנע אומר שמה אולי בתר
ר"ל ע"כ א"כ קילג א"כ קושין פחות מ' שיש ואין צרי דלפי' הילך טוען שמה עד שלל ארסין.